

Archeologienota

Programma van maatregelen

VEURNE LINDENDREEF ZUIDSTRAAT (prov. West-Vlaanderen)

Auteurs: Birgit LEENKNEGT, Jeroen
VERMEESCH

Projectcode: 2018H118

- **Administratieve gegevens**

- ➔ Erkende archeoloog rechtspersoon: Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat 54, 8770 Ingelmunster, OE/ERK/Archeoloog/2015/00031
- ➔ Locatiegegevens: Veurne Lindendreef 26-28, Zuidstraat 76 (zie plan in bijlage 2 en 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)
- ➔ Kadastergegevens: Veurne, Afdeling 1, Sectie A, percelen 18B3, 18C3 en 19r (zie plan in bijlage 3) (zie plan in bijlage 3 bij het verslag van resultaten bureauonderzoek)

- **Aanleiding vooronderzoek**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

- ➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek

- **Gemotiveerd advies**

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig om een correcte inschatting van het projectgebied te kunnen maken, alle relevante bronnen zijn teruggevonden en zijn geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aanwezigheid van een archeologische site sterk vermoed, maar niet bewezen worden. Ook de bewaringstoestand, aard en afbakening in drie dimensies van deze site kon door bureauonderzoek niet bevestigd worden.

Naar analogie met het vooronderzoek uitgevoerd direct ten westen van het projectgebied, de geconsulteerde historische kaarten, is er een sterke verwachting voor het aantreffen van een (gedempte) middeleeuwse stadsgracht. Het is mogelijk dat meer ten noorden in het projectgebied stadsversterkingselementen aanwezig zijn. Er worden een twee- tot drietal archeologische niveaus verwacht (15-16de eeuw / 17-18de eeuw / 19-20ste eeuw). Het projectgebied situeert zich tevens in de archeologische zone van Veurne.

De geplande werken in het projectgebied omvatten de sloop van alle huidige structuren in het projectgebied. Daarna wordt een appartementsblok met handelsruimte, verharding en kelderverdieping verwezenlijkt. De kelderverdieping zal een oppervlakte van ca. 1080m² bedragen; en zal 3,5m onder het vloerniveau van het gelijkvloers liggen. Aangezien nog geen sonderingen in het projectgebied zijn uitgevoerd is nog geen info voorhanden over de diepte van nutsleidingen- en putten, evenals funderingen. Vandaar wordt in dit bureauonderzoek uitgegaan van een zeer aanzienlijke bodemverstoring waarbij alle archeologische niveaus bedreigd worden.

Bijgevolg is het duidelijk dat verder vooronderzoek noodzakelijk is om duidelijkheid te scheppen over een archeologische site in het projectgebied. Om zowel een duidelijk beeld te krijgen van de bodemopbouw, de grondverstoring door de huidige bebouwing als de aard, bewaringstoestand, verspreiding en datering van de aangetroffen archeologische sporen, wordt een verder proefsleuven- en proefputtenonderzoek geadviseerd. Aangezien het terrein volledig bebouwd is, is het noodzakelijk het vooronderzoek uit te voeren in een uitgesteld traject.

Voor een uitgebreide evaluatie van de verschillende onderzoeksmethoden worden verwezen naar het verslag van resultaten van het bureauonderzoek (hoofdstuk 2.4.).

• Planafbakening

De totale site heeft een oppervlakte van ongeveer 1230m² en dient volledig onderzocht te worden door middel van proefsleuven-proefputtenonderzoek (zie Figuur 1 en bijlage 1).

Figuur 1: Aanduiding van het projectgebied = onderzoeksgebied (bron: geopunt.be) (bijlage 1).

• Vraagstelling

Het doel van het onderzoek is om de bewaringstoestand en aard van de archeologische site en de omvang ervan in drie dimensies vast te stellen.

Hieronder worden de specifieke (niet limitatieve) onderzoeksvragen weergegeven voor het vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven/-putten. Deze onderzoeksmethode is succesvol beëindigd wanneer haar vraagstellingen succesvol kunnen worden beantwoord.

- Zijn er archeologische sporen aanwezig?
- Zijn er archeologische sporen aanwezig die gelinkt kunnen worden aan de huidige kennis uit historische kaarten?
- Zijn er sporen aangetroffen die kunnen gelinkt worden aan de middeleeuwse stadsgracht, andere stadsversterkingselementen, het dempen van de gracht?
- Zijn er oudere sporen dan middeleeuwse aangetroffen?
- Welke is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten?
- Welke is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Is er een link tussen de resultaten uit dit vooronderzoek en deze uit het vooronderzoek uitgevoerd direct ten zuiden van het projectgebied in 2012 door Monument Vandekerckhove?
- Hoeveel archeologische niveaus kunnen onderscheiden worden? Hoe diep bevindt zich de ongestoorde moederbodem zich?
- Is er een archeologische site aanwezig binnen het projectgebied?
- Welke zijn de verder te nemen maatregelen i.f.v. de geplande werken?

- **Plan van aanpak**

Om de aard van de archeologische site binnen het onderzoeksgebied te bepalen, is het noodzakelijk een aantal proefsleuven/-putten te plaatsen in de toegankelijke zone. Het doel van proefsleuven en proefputten is uitspraken te maken over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Op die manier kan er een optimale inschatting gemaakt worden van het kennispotentieel aangezien deze methode informatie verschaft omtrent verspreiding, bewaring, aard en datering van de aangetroffen archeologische sporen.¹ Daarnaast is er ook direct een duidelijk zicht op de bodemopbouw en kan, indien nodig, alsnog bijkomend steentijdonderzoek uitgevoerd worden.

Specifiek voor dit project is het wenselijk meer informatie in te winnen over begrenzing van de middeleeuwse stadsgracht en of in het projectgebied ook andere stadsversterkingselementen aanwezig waren. Om een goede inschatting te kunnen maken wordt voorgesteld om een sleuf te trekken in het oostelijk deel van het projectgebied, haaks op de verwachte gedempte stadsgracht. De sleuf zal een lengte van ca. 23m bedragen.

¹ HANECA K., DEBRUYNE S., VANHOUTTE S. en ERVYNCK A. juli 2016, p. 55.

Meer ten westen, is het projectgebied smaller en wordt geopteerd voor een tweetal proefputten (zie Figuur 2 en bijlage 2).

De sleuf wordt per archeologisch niveau verdiept en gaat tot zeker de verwachte middeleeuwse stadsgracht. Om het niveau van de stadsgracht te kunnen bereiken, is het noodzakelijk dat de sleuf voldoende breed is, vandaar dat een breedte van 4m wordt geadviseerd. Deze breedte dient voor de zichtbaarheid van de sporen, maar ook voor de veiligheid van de archeologen. Op minstens twee plaatsen wordt verdiept tot op de moederbodem.

Ten westen van de sleuf worden nog twee bijkomende proefputten ingeplant. In deze putten wordt tot op de onverstoorde geologische bodem verdiept en elk archeologisch relevant niveau wordt in vlak geregistreerd. Als de erkende archeoloog dit nodig acht, onderzoekt een bodemkundige eveneens de stratigrafie in een profiel van de proefput. Het uitgraven dient in alle veiligheid te kunnen gebeuren, vandaar de afmetingen van 4x4m per proefput. Indien het niet mogelijk is om de moederbodem te bereiken in vlak, dient men de diepte na te gaan via controleboringen. Het is toegestaan om de diepere uitgravingen per proefput te beperken tot een deel van de put, indien zou blijken dat het verdiepen over de volledige oppervlakte van de put nefast zou zijn voor eventueel aanwezige sporen, of indien dit voor een correcte interpretatie van de site niet noodzakelijk is.

De uitgegraven grond wordt gestockeerd langsheen de sleuf. Het afgraven gebeurt machinaal (20ton rupskraan met platte bak). Nadien wordt de sleuf opnieuw gedicht en het oppervlak hersteld.

De proefsleuf en proefputten hebben een gezamenlijke oppervlakte van 129m²; dit maakt 10% van de totale oppervlakte van het projectgebied. Een goede parameter voor vooronderzoek in een eerdere stadscontext.

Aangezien het projectgebied op heden vrijwel volledig bebouwd is, is het niet mogelijk dit vooronderzoek reeds uit te voeren. Dit kan pas na de sloop, waarbij de afbraak van de structuren vanaf het maaiveld, onder toezicht van een archeoloog gebeurt.

Wanneer er geen verder onderzoek wordt geadviseerd, dienen voldoende stalen genomen worden voor natuurwetenschappelijk onderzoek. Dit dient op een dergelijke wijze te gebeuren dat de archeologische vraagstelling kan beantwoord worden. Volgens de Code Van Goede Praktijk is staalname voor natuurwetenschappelijk onderzoek nodig als bij het onderzoek van een spoor concentraties van plantaardige, dierlijke of menselijke resten met kleine dimensies opgemerkt worden en als de kans reëel is dat er zich in het spoor microscopische organische resten bevinden. De beslissing om al dan niet stalen te nemen, gebeurt in functie van de onderzoeksvragen en –doelstellingen, maar ook in functie van de mogelijke aanwezigheid van natuurwetenschappelijk materiaal. Deze laatste zorgt ervoor dat

onderzoekresultaten kunnen verworven worden die buiten de op voorhand gestelde vraagstelling van het project vallen.

Het archeologisch ensemble zal gedurende en na het afronden van het onderzoek bewaard worden bij Monument Vandekerckhove nv, Oostrozebekestraat, 8770 Ingelmunster. Na afronding en oplevering van de rapportage wordt het ensemble definitief bewaard bij de initiatiefnemer. Bewaring gebeurt conform de bepalingen in de Code Van Goede Praktijk (hoofdstuk 30.2).

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. De diverse fases van vooronderzoek moeten niet uitgevoerd worden indien de geplande bouwwerken, waarvoor deze archeologienota wordt opgesteld, niet zullen worden uitgevoerd. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden. Het gefundeerd kunnen beantwoorden van de vraagstelling is dus het evaluatiecriterium aan de hand waarvan de erkende archeoloog zal bepalen of het onderzoeksdoel succesvol bereikt is.

- **Gewenste competenties**

- ➔ Het team bestaat uit minstens twee archeologen waarbij minstens één van de uitgevoerde archeologen ten minste 220 werkdagen veldervaring heeft met onderzoeken in stadcontext. De tweede heeft minstens 100 werkdagen ervaring in stadcontexten.
- ➔ Gedurende het veldwerk dient een (assistent-)aardkundige op afroep beschikbaar te zijn op het terrein. De (assistent-)aardkundige moet beschikken over aantoonbare ervaring met zandbodems.

- **Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk**

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.

Bureauonderzoek Veurne Lindendreef Zuidstraat - Bijlage 1: Aanduiding onderzoeksgebied

2018H118

MONUMENT

VANDEKERCKHOVE

Legende

projectgebied

013V0
Bronnen: opdrachtgever, geopunt

013B2

013

014K3

014L3

014M3

014B3

014F3

014E3

015W0

014G3

015Z0

015X0

021Y0

021X0

021P0

023S0

023R0

027L0

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

026E3

026P3

027K0

026N3

026L3

026V3

026F3

030T3

031F0

036M0

027N0

026S3

Bureauonderzoek Veurne Lindendreef Zuidstraat - Bijlage 2: Vooronderzoek op GRB

MONUMENT

Bronnen: opdrachtgever, geopunt

Legende

- projectgebied
- proefputten
- proefsleuf

Aangemaakt op: 12/9/2018